

Türkiye’de Elektrikli Araçlara Yönelik Tutumlar: Toplumsal Bağlamlara İlişkin Bir Araştırma

Ulaşım sektöründen kaynaklanan emisyonların azaltılması, iklim değişikliği ve çevre sorunlarıyla mücadelede temel hususlardan biri olarak görülmekte ve konvansiyonel araçların emisyonundaki yükü göz önüne alınarak, elektrikli araçların yaygınlaşması kaçınılmaz hale gelmektedir. Bu teknolojinin yaygınlaşması, toplumsal bağlama oturmasını gerekli kılmaktadır. Proje bu gereklilikten hareketle toplumsal bağlamların dinamiklerinin araştırılmasını konu edinmektedir. Elektrikli araçların yaygınlaşmasına ilişkin çalışmalar bu toplumsal bağlamı, tüketici davranışları boyutuna indirgeme eğilimindedir. STS yaklaşımıyla bağlantılı teknolojinin sosyal inşası kuramıyla toplumsal etkilerin incelenmesi, araştırmayı söz konusu indirgmeden uzaklaştırarak kapsamını genişletmekte ve özgün değerine işaret etmektedir. STS yaklaşımıyla toplumsal kabul düzeyinin ortaya konması, literatürün aksine ulusal ve geniş kapsamlı bir örneklem çalışılması, kullanıcı deneyimi ve kamuoyu değerlendirmeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi araştırmanın özgün değerlerini oluşturmaktadır.

İklim değişikliğiyle mücadelenin hukuki ve politik dayanakları ile bu çerçevede şekillenen ulusal kalkınma hedefleri, elektrikli araçların ve bu araçlara bağlı batarya teknolojilerinin geliştirilmesi–üretiminin ekonomi ve teknoloji ajandalarının ana konularından biri olmaya devam edeceğini göstermektedir. Türkiye’de otomotiv sanayinin ihracattaki payı ve Bursa başta olmak üzere, otomotiv endüstrisinin gelişmiş olduğu bölgelerdeki öneminden hareketle, bu teknolojinin kapsamlı toplumsal etkilerinin ölçülmesi kritik değere sahiptir. Toplumsal bağlamdaki bu kapsamlı etkiler ülke çapında, boylamsal bir veri toplama yöntemiyle STS literatürü kapsamında ölçülmeye çalışılacaktır. Ölçülmesi amaçlanan toplumsal etkilerin; genel kamuoyu ve mevcut elektrikli araç kullanıcılarının tepkileri olmak üzere iki boyutta ele alınması hedeflenmektedir. İlk boyut, toplumu temsil kabiliyeti olan bir örneklem ile elektrikli araçlara karşı görüş ve değerlendirmelerin; direnme, kaygı, farkındalık ve kabul düzeyleri üzerinden ölçülmesine odaklanan 17 soruluk bir anketin yıllık periyotlarla 4 yıl boyunca tekrarlanmasıdır. Hâlihazırdaki kullanıcıların deneyim ve değerlendirmelerinin inovasyonun yaygınlaşmasındaki etkisi nedeniyle ikinci boyutta; elektrikli araç sahipliğinin avantaj ve dezavantajlarını içeren bir ölçek kullanılacaktır. Söz konusu ölçek, iki yılda bir olmak üzere iki kez uygulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Elektrikli Araçlar, Bilim–Teknoloji–Toplum Yaklaşımı, Yorum Esnekliği, Batarya Teknolojileri, Toplumsal Kabul.